

νε τὸ Πνεῦμα πάνω ἀπὸ τὸν καθένα καὶ νὰ διεκδικοῦνε μὲ ὅλα τὰ μέσα τὸ δικαίωματό του, σὰν τὰ βλέπουμε νὰ καταπιεστούνται ἀνέρεα. Δὲν ὑποδεικνύουμε τὸ παράδειγμά τους στοὺς δικούς μας διανοούμενους. "Ὁ, τοὺς ξέρομε πολὺ καλά. Ἐξὸν ἀπὸ λίγους μετρημένους στὰ δάχτυλα, οἱ ἄλλοι εἶναι ἔξυπνοι ἄνθρωποι, ποὺ ἐξοφλοῦνε ὅλες τὶς ὑποχρεώσεις τους πρὸς τὴ ζωὴ μ' ἓνα ἀστενιάρικο ποιημάτάκι ἢ μὲ μιὰ κίτρινη, στενόφυλλη κριτικὴ σὺλα. Μὰ τοὺς μεγάλους συγγραφεῖς καὶ τοὺς σφοδρὺς κριτικοὺς τοὺς δημιουργεῖ μόνο ἡ προσήλωσις πρὸς τὰ μεγάλα, τὰ πλατεῖα ἰδανικά, ποὺ συγκινοῦνε τὴν Ἀνθρωπότητα.

ΑΝ καὶ δὲ βρῶσαμε γιὰ νὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ δημοσιεύουμε ἀναίρεση, ὥς τόσο δημοσιεύουμε πρῶτομα τὸ γράμμα τοῦ κ. Διευθυντῆ τῆς «Διάπλασης». Ὁ κ. Διευθυντῆς τῆς Διάπλασης ἔρχεται μὲ τὸ γράμμα του αὐτὸ ἀπλούστατα νὰ ἐπιβεβαιώσει κείνο ποὺ γράψαμε. Λέγοντας πὼς τὸ περιοδικὸ του δὲν μπορεῖ παρὰ νάκολουθεῖ τὸ Κράτος στὶς γλωσσικὲς του δοκιμές, τί ἄλλο κάνει παρὰ νὰ ἐπιβεβαιώνει ὁ ἴδιος πὼς τὸ περιοδικὸ του δὲν ἀντιπροσωπεύει καμμιὰν ἀρχή; Μὰ τότε δὲν καταλαβαίνουμε πὼς εἶναι δυνατό νὰ μορφώσει χαρακτῆρες καὶ ποιὰ εἶναι ἡ θέσις ἑνὸς τέτοιου περιοδικοῦ μέσα στὶς οἰκογένειες. Κάθε ἐφημερίδα καὶ κάθε περιοδικὸ πρέπει νὰ ἔχει ὀρισμένο πρόγραμμα, καὶ νὰ ἀντιπροσωπεύει, καὶ αὐτὸ πρὸ πάντων παρατηροῦμε μὲ λύπη πὼς λείπει ἀπὸ τὰ περισσότερα ἐντυπία ποὺ κυκλοφοροῦνε στὸν τόπο μας. Μὲ λίγη καλὴ ὕλη ποὺ μπορεῖ κάποτε νὰ ὑπάρχει μέσα στὶς σελίδες τους, δὲν μπορεῖ νὰ πληρωθεῖ ἡ ἔλλειψη ὀρισμένης γραμμῆς, σταθερῆς κατεύθυνσης. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο τὰ βλέπουμε νὰ παραδέχονται σὲ κάθε ζήτημα σὰν ψίχια ἀσασφύρωτα. Θὰ ἐπιθυμούσαμε τέλος πάντων νὰ ξέραμε πὼς φαντάζεται τὸν ἑαυτὸ τῆς ἡ «Διάπλασις» γιὰ νὰ πιστεῖ πὼς παύει νὰ εἶναι νομιμόφρων ἂν δὲ γράφεται στὴ γλώσσα τοῦ Κράτους; Εἶναι διδακτικὸ βιβλίο τοῦ Κράτους; Εἶναι ἐπίσημο ἔγγραφο; Κ' ἔπειτα εἶναι ἔλλειψη νομιμοφροσύνης νὰ γράφεται ἓνα περιοδικὸ σὲ γλώσσα μὴ ἀναγνωρίσιμη ἀπὸ τὸ Κράτος; Μὰ τότε ἀναγνωρίζουμε στὸ Κράτος τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς καταδιώξει καὶ ποινικά μὲ αὐτὴ τὴν ὁμολογία μας.

Κι ὁ κ. Ξενοπούλου δὲν ἔχει τίποτα νὰ κάνει μὲ τὴ Διάπλαση; Ἄς τὸ πιστέψουμε λοιπὸν ἀφοῦ ἐπιμένει ὁ κ. Παπαδόπουλος. Ὅσο γιὰ τὴ δήλωσή του πὼς ἄλλο «Διάπλασις» καὶ ἄλλο «Νουμᾶς», συμφωνάμε καὶ ἐμεῖς! Βέβαια. Διάπλασις καὶ Νουμᾶς εἶναι δύο πολὺ διαφορετικὰ πράγματα. Κι ὁ κ. Παρορίτης, ποὺ ἄρεπα τὸν ἀνακατεύει στὸ γράμμα του ὁ κ. Π. Βέβαια θὰ παραιτηθεῖ τὴ στιγμή ποὺ θὰ πειστεῖ πὼς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι ὠφέλιμος στοὺς μνηστῆς του.

Φαντασία καὶ ποίηση μπορεῖ ν᾿ἔχει ὁ καθένας, μάθησις δὲν μπορεῖ, γιατί χρειάζεται θέλησις καὶ κόπος· ἀφ'αὐτὰ δὲν ἔχουνε ὅλοι, καὶ χωρὶς μάθησις, χωρὶς γραμματικὴ, ἡ πιὸ ὠραία φαντασία, ἡ πιὸ ἀψηλὴ ποίηση ξεπέφτει. Βγάλε τὴ γραμματικὴ, καὶ δὲ διαβάσεται μήτε ὁ Σαίξπηρος.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΚΙΚΙΚΙ-ΚΙΒΙΟΥ

—Καημένο πουλάκι. Θὰ σὲ βασανίσει τὸ κακὸ αὐτὸ τὸ παιδί κι' ὕστερα θὰ σὲ θανατώσει.

Τὸ πουλάκι μὲ κοίταξε μὲ τὰ θολὰ του ματάκια. Προσπάθησε νὰ σιαθεῖ λιγάκι ἴσως μέσα στὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ καὶ σὲ μιὰ στιγμή ποὺ ὁ τύραννος αὐτὸ πρόσεχε μοῦ εἶπε μὲ τὴ ψιλή του φωνίτσα.

—Τί κι' ἂν πεθάνω, ἄνθρωπέ μου; Βλέπω στὸν τόπο μου λουλούδια ποὺ μὲ προσμένουν νὰ τοὺς πῶ, νὰ τοὺς μιλήσω.

—Στὸ τόπο σου; Ποιὸς εἶν' ὁ τόπος σου, πουλάκι;

Τὸ πουλάκι δὲν ἔδωκε ἀπόκριση. Ἀνοιγόκλεισε λιγάκι τὰ ματάκια του καὶ ξακολούθησε τὴ δική του κονδερτοῦλα.

—Νὰ τοὺς πῶ, νὰ τοὺς μιλήσω. Κ' ὕστερα θὰ βοηθήσω στὸ καθαρὸ νεράκι, καὶ ἡ ζωὴ μου θὰ ξεχαστεῖ, καὶ μόνο τὰ λουλούδια θὰ θυμούνται καὶ θὰ συλλογιστοῦνται τὰ λόγια μου.

—Ποιὰ εἶναι τὰ λουλούδια; ποιὸς εἶν' ὁ τόπος σου πουλάκι;

Τὸ πουλάκι μὲ κοίταξε μὲ μεγάλη ἀπορία. Ἀνοιξε τὴ μυτίτσα του καὶ νὰ πεῖ, ἀλλὰ τὸ κακὸ παιδί ἄρχισε πάλι νὰ τὸ βασανίζει καὶ ἴσως νὰ σωπάσει.

Τὸ κακὸ παιδί! Τὸ κράτησε ἀπὸ τὰ ποδαράκια ἀνάποδα, τὸ τραβῆξε ἀπὸ τὴν οὐρίτσα καὶ τοῦθαλε ἓνα κόκκινο φιογγάκι σὸ λαιμὸ γιὰ νὰ τὸ περιγελάσει.

Καὶ τὸ πουλάκι πέθανε χωρὶς παράπονο. Ἐκλείει ἡσυχὰ καὶ σιγὰ-σιγὰ τὰ ματάκια του, καὶ εἶπε μὲ τὴν ψιλή του φωνίτσα τὴ στιγμή ποὺ ξεψυχτοῦσε.

—Πηγαίνω στὸν τόπο μου. Θὰ πῶ στὰ ἐπομονητικὰ λουλούδια γιὰ τὴν ζωὴ μου, θὰ μιλήσω στὰ γέλλα γιὰ τὶς λύπες μου, καὶ ὕστερα θὰ λουσιῶ στὸ καθαρὸ νερὸ κι' ὅλα θὰ τὰ ξεχάσω. Καὶ τὰ λουλούδια τὰ μικρά, τὰ κρινάκια τὰ κατάλευκα, θὰ θυμούνται τὴ ζωὴ μου καὶ πολὺ θὰ μ' ἀγαποῦν σὰ χονσό τους ἀδελφάκι.

Καὶ τὸ πουλάκι ξεψύχησε.

—Ψόφῃσε, εἶπε μ' ὀργὴν τὸ κακὸ παιδί. Καὶ τὸ πέταξε στὸν κῆπο, ὅπου ἦρθε ἡ γάτα καὶ τὸ ἔφαγε.

—Γάτα, κακὴ γάτα. Γιατί ἔφαγες τὸ πουλάκι;

Ἡ γάτα δὲ μοῦ ἀποκρίθηκε. Πήδησε ψηλά στὴ μάντρα καὶ λυγιστὴ πέρασε στὸν παρακατινὸ κῆπο.

—Θέλω νὰ μάθω γιατί ἡ γάτα ἔφαγε τὸ πουλάκι, εἶπε μὲ πείσμα. Μπορεῖ νὰ ξέρει ὁ κηπουρὸς. Ἄς ρωτήσω τὸν κηπουρὸ.

Ἀλλὰ ὁ κηπουρὸς μοῦ ἔπιασε μιὰ μεγάλη κονδερτα γιὰ τὰ πουλιά ποὺ ζοῦν, χωρὶς νὰ μοῦ πεῖ τίποτα γιὰ τὰ πουλά ποὺ πεθαίνουν. Μοῦ εἶπε πὼς πειτοῦν καὶ οἱ ἀκούρα κλαδιά καὶ φτιάχνουν τὶς φωλιτὲς τους ἀπὸ ξερὰ γλόη. Μοῦ εἶπε πὼς τριγυροῦν παιγνιδιάρικα ὅλη τὴ μέρα καὶ φιλιούνται τρελλὰ μέσα σι' ἄνθη τῆς ποριοκαλιᾶς. Μοῦ εἶπε πὼς ἀγαπιῶνται πολὺ καὶ πὼς ἐκφοῶν τὴν ἀγάπην τους μὲ πεταχτές φωνίτσες καὶ δλόγλινκα τραγοῦδια ἀπ' τὴν αἰγὴ ὡς τὸ βράδυ.

Γιατὶ θυμὸς πεθαίνουν τὰ πουλάκια, ὁ κηπουρὸς δὲ μοῦ εἶπε. Κι' οὔτε καὶ μοῦ μίλησε γιατί νεκρὰ κι' ἀψυχὰ πὰ πέφτουν στὰ πόδια τῆς γάτας.

"Δς τὸν ρωτήσω, εἶπα, κάτι ἄλλο. Καὶ τὸν ρώτησα γιὰ τὸν τόπο τῶν πεθαμένων πουλιῶν, τὸν ρώτησα ποῦθε τραβάει ὁ δρόμος του καὶ μὲ ποῖο τρόπο μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸν οἰμῶσει.

Ὁ κηπουρὸς σταύρωσε τὰ χέρια καὶ δὲ μοῦ ἀποκρίθηκε. Σήκωσε τὰ μάτια σὶν ὄρανόν καὶ μὲ χεῖλια τρεμουλιαστά κάτι ψιθύρισε.

— "Εχειδίκαιο, εἶπα μὲ πεποίθησι.

Καὶ πῆγα ἀμέσως σὴν ἐκκλησίᾳ.

— Καλέ μου παπᾶ, ψιθύρισα. Πιστεύω σὸ Θεό, γιατί λατρεύω τὴν πλάση. Μίλησέ μου πολὺ, νὰ πολὺ γιὰ τὴν πίστη μου.

Κι' ὁ παπᾶς μοῦ μίλησε πολλὰ γνωστικά κι' ὁμορφα. Μοῦ εἶπε γιὰ τὴν ἀφροσύνη τῶν πιστῶν, ποῦ γοητίζαν σὲς πέτρες ὡς ποῦ νὰ τρυπήσουν τὰ γόνατά τους, μοῦ μίλησε γιὰ τοὺς ἀσκητὲς ποὺ μάτωναν τὰ κορμιά τους γιὰ νὰ μὴ μποροῦν νὰ ξαπλώσουν καὶ νὰ ξεκουράσουν τ' ἀμαρτωλὸ σῶμά τους. Μοῦ εἶπε—πολλὰ μοῦ εἶπε μὲ φωνὴν τρεμάμενῃ. Κι' ὅστερα οὐλλογίστηκε γιὰ λίγο καὶ μὲ γλώσσα σταθερὴ μοῦ οὔσησε τὴν πίστη, γιατί ἡ ἀπιστία δεικνύνεται τὴν αἰωνιότητα.

— Ἀκουσε παιδί μου, εἶπε ὁ παπᾶς. "Οταν κακὴ εἶναι ἡ θρονή, δὲ χάνει κανεὶς τίποτα νὰ φυλάξει τὴν κεφαλὴ του. "Ελα νὰ σ' εὐλογήσω καὶ πῆγαίτε σὸ σπίτι σου.

Μ' εὐλόγησε κ, ἔφυγα χαρούμενος.

— "Ολα τὰ ξέρω, εἶπα ἐπερήφανα σὶν ἄστρα ποὺ εἶχαν φανεῖ σὶν ὄρανόν. Τὸ πουλάκι εἶχε τὶς ἀμαρτίες του. Εὐλογημένο τὸ χέρι τοῦ κακοῦ παιδιοῦ.

Τὰ ἄστρα τέντωσαν τὰ φωτινά τους μάτια καὶ κοίταξαν ὅπ' ἄκρη ὡς ἄκρη ἀπὸ τὸν ἰσπερὸ ὄρανόν. Κι' ἡ γῆ αἰ κακὴ, κι' αὐτὴ εὐλογημένη. Τ' ἀμαρτωλὸ σωματάκι ἔπρεπε νὰ σβήσει. Δὲν ἔπρεπε, εὐγενικά μου ἄστρα;

— "Ω, τὰ ξέρω ὅλα, εἶπα πάλι δυνατώτερα. Τὸ πουλάκι ἔπρεπε νὰ θανατωθεῖ. Κι' ἡ γῆ αἰ ἔπρεπε νὰ τ' ἀφανίσει. "Ω, ναί, ἔπρεπε.

Τὰ δέντρα καὶ τὰ μισοκοιμισμένα χοιράκια μ' ἄκουγαν μὲ γαλήνη. "Ενα τριτοῦν ἀπὸ μακριὰ κρατοῦσε τὸ ρυθμὸ του. "Ολα πρόσεχαν καὶ τίποτα δὲ μοῦ μιλοῦσε.

— Ἐπρεπε νὰ θανατωθεῖ, ἔπρεπε νὰ μαρτυρήσει, φώναζε ἄλλη μιὰ φωνὴ καὶ ξακολούθησα τὸ δρόμο μου.

Τότες ἡ κουκουβάγια πέταξε ἀπέναντί μου καὶ στάθηκε σ' ἓνα κουτσουρεμένο δέντρο.

Τὴν κοίταξα σκεπτικὰ καὶ τῆς μίλησα.

— Μοῦ φαίνεται πῶς τὴν νύχτα γυρνᾷ ἡ κακία σὸ σκοτάδι καὶ σὶν κορυφά. Γιατὶ γυρίζεις τὴν νύχτα, ὅποιο πουλί;

— Κίικι—κίβιον, ἀποκρίθηκε ἡ κουκουβάγια.

— Μοῦ φαίνεται πῶς οἱ κακὲς σκέψεις πληθαίνουν τὴν νύχτα, κι' οἱ ἀμαρτίες σκεπάζουν τὴν γῆ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη. Ποῦθε ἔργεσαι καὶ ποῦ γυρνᾷς, πουλί ἀμαρτωλό;

— Κίικι—κίβιον, κίικι—κίβιον, φώναζε πάλι ἡ κουκουβάγια καὶ πέταξε μὲ τὸ βαρὺ ἀδρόνισμα πέταγμα τῆς σὴν πλανητὸν κοιτοῦ.

— Ξέρω, εἶπα. Εἶσαι τὸ πουλί τῆς ἀμαρτίας. Στάσου νὰ σὲ πιάσω, στάσου νὰ σὲ θανατώσω, σῶμα ἀμαρτωλό!

Ἡ κουκουβάγια μὲ κοίταξε μὲ τὰ παράξενα μάτια τῆς καὶ τίναξε ἀργὰ τὰ γτερά τῆς.

— Πῶς; εἶπα. Σὲ φοβίξει ἡ ἐξιλέωση, πουλί κακό; Στάσου νὰ σὲ πιάσω, στάσου νὰ σὲ θανατώσω.

Κι' ἀπλώσα τὰ χέρια νὰ τὴν πιάσω. Πλησίασα σταθερὰ σὸ μέρος τῆς, ἀλλὰ ἡ κουκουβάγια πέταξε μὲ ὀρμὴν ἐμπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια μου καὶ τὰ μακρὰ γτερά τῆς ἄγγιζαν ἐλαφρὰ τὸ ξαρωμένο πρόσωπό μου.

— Στάσου, πουλί κακό, φώναξα μὲ ἀγωνία. Στάσου ζωὴ ἀμαρτωλή. Στάσου νὰ σωθεῖς. Διακινδυνεύεις τὴν αἰωνιότητα,!

Ἀλλὰ ἡ κουκουβάγια πέταξε. Πέταξε πέρα σὴν σκοτεινὴ νύχτα καὶ φώναζε ἀπὸ μακριὰ σ' ὅλα τὰ κοιμισμένα δέντρα καὶ σὶς ἀκίνητες ἄντρες πέτρες.

— Κίικι—κίβιον, κίικι—κίβιον!

Τότε τὸ τριτοῦν ἄρχισε πάλιν τὸ ρυθμὸ του. Καὶ τ' ἄστρα κοιτοῦσαν ἀπὸ ψηλά.

— Μπᾶ! εἶπα. Οἱ καλυδοῦντες προσέχουν καὶ σὸ ποῦνε. Καὶ τ' ἀεράκι, ποῦ ἀπὸ ξένες ἔργεται γῶρες, μισοξυπνάει ἀδρόνισμα τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια κ' ἡ πλάση ὅλη περὶ ὁκοῦν καὶ οὐλλογιέται.

— Κίικι—κίβιον, ἀκούστη πάλι ἀπὸ μακριὰ ἡ κουκουβάγια.

— Ὄω, φώναξα μὲ θυμὸ. Πάψε, πουλί ἀνόητο. Δὲ σὲ καταλαβαίνω.

Κι' ὁ σὺν κοιτοῦσα ἀκόμα λίγο τὴν πλάση ποὺ οὐλινιότανε ὅλοισα ἀπὸ τὸ σπιτάκι μου κ, ἔπειτα ἦσαν γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ σὶν ἡμερῶ μου κοιτοῦ.

X. STRICH

ΜΥΓΔΑΛΙΕΣ

Στὸν ἀγαπημένο φίλο καὶ ποιητὴ

ΠΑΝΟ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

Τὰ μαῦρα ξεροκλάδια σας, δαρμένα ἀπ' τὸ χειμῶνα κα' ἀπ' τοὺς σκληροὺς βοριάδες, ξανάνθισαν, καὶ στέκεστε μες σὸν πλατὺν λευκῶνα, περὶφανεὺς νυφάδες.

"Ω, νὰ μπορούσθε νάβιναι τὰ μάγια ποὺ σᾶς δένουν καὶ ν' ἀκούα τὴ φωνὴ σας, νὰ μάθω ὅλα τ' ἀπόκρυφα, τὰ μυστικά ποὺ ὑφαίνουν σὶ ὁλόαστροι ἀνθοκλωνοὶ φῆς.

Τῆς ἀνοιξὸς μὲ τὰ τρελλὰ μεθύσα ποὺ μᾶς φτάνει τάχα μηνύτρες εἰστε; ἢ τοῦ χειμῶνα τὸ στεγνὸ τοιμάζοντας στεφάνι τὸν τάφο θὰ στολίστε;

Λεπτοῦς 1919

ΑΓΗΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

ΕΡΓΑΤΗΣ

Μιά γλώσση φλόγας καὶ καπνοῦ πετιέται σὸ σκοτάδι ἀπ' τὰ νοικιὰ φουρνέλο, κι' ὁ ἐργάτης—δαμαστής—ρίχνει τὸ κάρβουνο φαγὼ καὶ ξανακλείνει εὐθὺς σὴν ἀτσάλεντ φουκαὶ τὸν αὐλὸ δοῦλο τοῦ "Αδῃ.

Κ' ὅστερα, μπροστὰ σὸ σκοτεινὸ φεγγίτη ἀκουμπιστὸς σφουγγίζοντας ἀτέλειωτα τὸ μαῦρον ἰδρωτά του, φουσοφανὰ καὶ θλαστημὰ καὶ δείχνει τὴν γροθιά του σὶν ὄρανόν, σὶν φῶς.

ΧΡ. ΞΕΠΕΡΑΣ